

MENSA

ČESKO

srpen/2026

PŘIPOJTE SE I VY K MENSA AKADEMII

Jana Elbelová

Jedním z poslání Mensy je vytvářet podmínky pro seberealizaci svých členů, podporovat vzájemné kontakty a šířit zajímavé myšlenky. I proto vznikla Mensa Akademie – jednodenní akce, která propojuje členy Mensy, odborníky i širokou veřejnost.

Jejím mottem je „Rozšiřování obzorů, předávání myšlenek, inspirativní setkání.“ Letos se uskuteční již potřetí, a to v sobotu 12. září 2026 na Novotného lávce v Praze. Program tvoří přednášky a workshopy z nejrůznějších oblastí lidské činnosti. Nejde o odbornou konferenci, ale o příležitost podělit se o to, co nás baví, překvapuje nebo inspiruje.

První zveřejněné přednášky potvrzují, že o pestrost nebude nouze. Zúčastníte-li se, můžete během jediného dne nasát informace o fungování lidského mozku či nahlédnout do historie českého internetu, poodhalit tajemství ukrytá na starých negativcích i mezi blesky na obloze nebo se více dozvědět o mezinárodní dámě či forenzní entomologii.

Aby byla Mensa Akademie tak pestrá a inspirativní, potřebuje aktivní lidi. Zapojit se můžete i vy, a to hned několika způsoby.

Staňte se přednášejícím. Máte téma, které vás dlouhodobě fascinuje? Věnujete se zajímavému oboru, projektu nebo koníčku? Přihlaste se. Hledáme přednášející z řad členů Mensy, kteří chtějí ostatním předat něco, co je samotné baví. Přednášky i workshopy mají délku 45 minut a témata nejsou nijak omezena – důležitější než obor je nadšení a chuť sdílet.

Doporučte inspirativního řečníka. Možná sami vystupovat nechcete, ale znáte člověka, který dokáže poutavě mluvit o své práci, výzkumu nebo zálibě. Dejte nám o něm vědět nebo mu přepošlete informace o akci. Rádi dáme prostor zajímavým osobnostem z Mensy i mimo ni.

Přijďte jako účastníci. Každý zaplněný sál, každá otázka z publika i každá diskuse o přestávce pomáhá vytvářet atmosféru, kvůli které podobné akce vznikají. Pokud vás láká den plný inspirace, nových pohledů a setkání se zvědavými lidmi, budeme rádi, když se zaregistrujete.

Program se průběžně doplňuje, proto doporučujeme sledovat aktuální informace na webu akademie.mensa.cz a na facebookovém profilu Mensa Akademie.

Mensa Akademii budujeme společně. Budeme rádi, když budete u toho.

NOVÉ ŠKOLY SPOLUPRACUJÍCÍ S MENSOU

Nově vzniklo pět klubů nadaných dětí, které plánují zahájit svoji činnost v novém školním roce.

Je to klub **Kostky jsou vrženy!** při ZŠ Most, J. A. Komenského 474 (mensa.click/1p5), klub **Zvědaví badatelé** při 2. základní škole a mateřské škole, Beroun, Preislerova 1335 (mensa.click/1p6), **Klub Věználek** při ZŠ Hroznětín fungující v rámci Městského domu dětí a mládeže Ostrov (mensa.click/1p7),

Klub nadaných dětí fungující v rámci Domu dětí a mládeže Brandýs nad Labem – Stará Boleslav (mensa.click/1p8) a **Klub nadaných dětí Klubko** při Středisku volného času Klubko Staré Město (mensa.click/1p9).

Celkem tak s Mensou spolupracuje už 139 škol, 93 školek a 72 klubů nadaných dětí. Podrobnosti o nich najdete na webu deti.mensa.cz

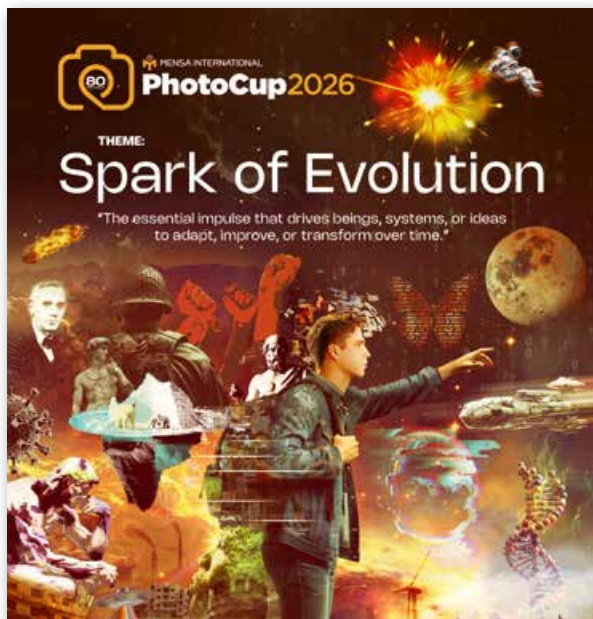
MENSA PHOTOCUP 2026: JISKRA EVOLUCE

Jana Elbelová

Také v letošním roce se mohou členové Mensy Česko zapojit do mezinárodní fotografické soutěže Mensa PhotoCup. Tématem ročníku 2026 je „Jiskra evoluce“ (Spark of Evolution).

Evoluce nemusí znamenat pouze biologický vývoj. Může představovat jakoukoli změnu, růst, proměnu nebo okamžik, kdy vzniká něco nového. Může se odehrávat v přírodě, ve společnosti, v technologiích i v osobním životě. „Jiskra“ pak symbolizuje impuls nebo moment, kdy se změna rodí.

Letošní ročník přináší významnou novinku. Do mezinárodní soutěže Mensa International PhotoCup 2026 budou zařazeny všechny fotografie, které splní pravidla soutěže. Národní kolo tak již neslouží jako kvalifikace do mezinárodního hodnocení. Každý soutěžní snímek bude posuzován také mezinárodní porotou a získá šanci uspět bez ohledu na výsledek českého hlasování.

Fotografie můžete přihlašovat prostřednictvím online formuláře až do **16. srpna 2026**. K jeho vyplnění je potřeba přihlášení pomocí účtu Google, který je nezbytný pro nahrání fotografií. Každý účastník může přihlásit až tři snímky. Členové Mensy Česko následně v intranetu zvolí tři nejlepší fotografie, které budou reprezentovat Mensu Česko v mezinárodní týmové soutěži **Mensa PhotoOlympics 2026**. Autor vítězného snímku získá titul **Fotograf roku 2026 Mensy Česko**.

Základní pravidla soutěže

- Soutěž je určena členům Mensy Česko s uhrazeným členstvím pro rok 2026.
- Každý autor může přihlásit až 3 fotografie pořízené v roce 2026.
- Každá fotografie musí samostatně odpovídat tématu Jiskra evoluce.
- Fotografie musí být zaslány ve formátu JPG/JPEG (max 10 MB).
- Povoleny jsou pouze běžné globální úpravy (ořez, jas, ...); fotografie vytvořené nebo upravené pomocí AI nejsou přípustné.

Kompletní pravidla a přihlašovací formulář naleznete na mensa.click/fotosoutez

Základní pravidla dětské soutěže

- Účastnit se mohou členové Dětské Mensy i rodinní příslušníci členů Mensy Česko mladší 15 let.
- Každý autor může přihlásit až 3 fotografie.
- Soutěž probíhá pouze na národní úrovni; fotografie nejsou zařazovány do mezinárodní soutěže.

Kompletní pravidla a přihlašovací formulář naleznete na mensa.click/detska-fotosoutez

Výhry dospělí

1. stolní 3D tiskárna
2. stativ pro mobilní telefony
3. desková hra

Výhry děti

1. fotoaparát Instax
2. powerbanka
3. desková hra

REKORDNÍ VÍKEND PRO RODINY S NADANÝMI DĚTMI V MOZOLOVĚ

Marta Frydrychová

O víkendu 5.–7. června 2026 jsme uspořádali již třetí jihočeský Víkend pro rodiny s nadanými dětmi v Mozolově u Milevska.

Letošní ročník byl rekordní – sešlo se téměř 180 účastníků, což nás opravdu potěšilo.

Víkend jsme tradičně zahájili už v pátek. Děti jsme rozdělili do věkových skupin, k čemuž nám letos skvěle posloužily barevné nákrčníky, a na několika stanovištích pro ně byly připraveny seznamovací aktivity, zatímco rodiče si vyslechli přednášku psycholožky Mgr. Andrey Slabé na téma emocí. Večer pak pokračoval v neformálním duchu – u táboráku, deskových her a prvních rozhovorů, které často přerostly v nová přátelství.

Sobotní dopoledne patřilo workshopům, mezi kterými děti postupně rotovaly. V bloku **Věda za krásou** nás lektorky KND Strakonice Jana Rohová a Šárka Kozáková Pechandová poutavě seznámily s chromatografií a kapilárními jevy. Úplnou novinkou letošního ročníku bylo **Hudbohraní** Dáši Šotolové, které sklídilo velký úspěch. Hanka Kotinová připravila seznámení s deskovou hrou **GO** – aktivitu, o kterou si sami účastníci v minulých letech řekli. Hanka Vantuchová za námi přijela až z Ostravy, aby děti seznámila se základy **Abaku**.

Ani rodiče se rozhodně nenudili. Jana a Šárka ze Strakonice pro ně připravily povídání o zkušenostech s prací s nadanými dětmi, které nasbíraly během dlouholetého vedení klubu. Během celého dne měli rodiče také prostor pro kulaté stoly i individuální konzultace s psycholožkami PaedDr. Miluškou Janouškovou a Mgr. Michaelou Radimskou. Velmi nás těší, že o naše akce roste zájem mezi psychology z pedagogicko-psychologických poradn v Jihočeském kraji a že je doporučují rodinám nadaných dětí, které ve svých poradnách identifikují.

Odpoledne patřilo tradiční šifrovačce. Letos nám přálo počasí, a tak si všichni naplno užili nejen luštění šifer, ale i krásnou procházku okolím Mozolova.

Večer se opět nesl ve znamení táboráku, deskových her a dlouhých rozhovorů.

V neděli čekal děti opět program po jednotlivých blocích. V kreativní dílně si vyrobily krásné látkové tašky – buď s logem akce, nebo podle vlastního návrhu. Nechybělo ani plnění úkolů na stanovištích a několik oblíbených pokusů, například tajné písmo nebo plovoucí obrázky. Samozřejmě nechyběl ani sportovní blok.

Během víkendu nás navštívila také Jihočeská televize, která o celé akci natočila krásnou reportáž.

Pro zájemce bylo připraveno IQ testování, díky němuž se naše mensovní rodina opět rozrostla o nové členy.

Pak už přišlo na řadu slavnostní předání diplomů a cen všem malým účastníkům, společné zakončení, balení a loučení.

Letošní ročník se opět velmi vydařil a domů jsme odjížděli plní zážitků, inspirace i pozitivní energie. Samozřejmě se objevilo i několik drobností, které nám ukázaly, co můžeme příště udělat ještě lépe. Nejčastější „stížnost“ byla jednoznačná – víkend byl moc krátký, utekl příliš rychle a dětem ani rodičům se vůbec nechtělo domů.

A právě zpětná vazba účastníků je pro nás tou největší odměnou. Vybrali jsme alespoň několik z mnoha krásných reakcí:

„Perfektně připravené a skvěle zorganizované.“

„Bylo to úžasné, všichni jsme nadšení. Příští rok chceme přijet zase!“

„Moc vám všem děkuji.“

„Zažila jsem spoustu AHA momentů nejen z pozice mámy, ale i jako člověk, který do tématu nadání teprve proniká. Děkuji, že šíříte osvětu – rozhodně to stojí za veškeré úsilí.“

„Moc děkujeme, bylo to naprosto skvělé!“

Právě díky takovým slovům víme, že to, co děláme, má smysl. Už teď se těšíme na příští ročník i na další akce, na kterých se společně setkáváme.

Na závěr bych chtěla z celého srdce poděkovat všem, kteří se na organizaci víkendu podíleli. Obrovský dík patří především našim teenagerům ze SIGu Jihočeské nadané děti, kteří jsou plnohodnotnou součástí organizačního týmu, i všem rodičům, kteří ochotně přiložili ruku k dílu. Moc si vážím toho, že vás kolem sebe mám. Právě elán, nadšení a hlavně srdce, které do každé akce vkládáme, vytvářejí jedinečnou atmosféru našich setkání. Je to náš rukopis a pod tyto akce, které společně tvoříme, se moc ráda a s hrstostí podepisuji.

MOZOLOV OČIMA LEKTORA

Jana Rohová

Víkend rodin s nadanými dětmi jsem zažila letos poprvé a už se těším na další ročník. Zažila jsem fantastickou, pozitivní a energii nabitou atmosféru.

Společně se Šárkou Kozákovou Pechandovou jsme letos pro děti připravily blok Věda za krásou. Vznikla nádherná výtvarná dílka tvořená netradičními technikami. Děti si také mohly vytvořit obří bubliny ze speciálního „kouzelného“ roztoku.

Překvapilo nás s jakou chutí a zápalom děti pracovaly. U nadaných dětí ale nejde jen o zábavu, protože ony potřebují vždycky vědět PROČ? Musíte být připraveni na jejich otázky, komunikace je zajímavá a náročná. Můj obdiv určité mají „dětí Marty Frydrychové“ z jihočeského SIGu. Barevné týmy dětí díky nim skvěle pracovaly a organizace byla bezchybná.

Mozolov je ale akcí i pro rodiny nadaných dětí. V odpoledním bloku jsme si pro ně připravily povídání o tom, jak pracujeme s nadánky na naší škole (ZŠ Františka Ladislava Čelakovského ve Strakonici) a v našem klubu nadaných dětí.

K dobré praxi na školách vede dlouhá cesta. Při besedě s rodiči bylo vidět, že mají podobné starosti. S podporou nadaných dětí se na mnoha školách nepracuje a to je pro děti i školy velká škoda. Potenciál nadaného dítěte je obrovský a jeho podpora zásadní. Věřím, že se věci budou měnit k lepšímu.

Mou víru podporují právě lidé, kteří ve svém volnu pořádají akce, kde jsou nadané děti mezi svými, získávají sebevědomí i nové přátele. A lidé kolem nich, kteří v ně věří. Děkujeme Martě Frydrychové a týmu kolem ní. Zázraky se prostě dějí.

KDO UKRADL BUSTU T. G. MASARYKA?

ZÁKLADNÍ ŠKOLOU T. G. MASARYKA OTROKOVICE SE PROHNALA DETEKTIVNÍ HOREČKA

Hana Ulehlová

Na konci května se naše škola proměnila v dějiště napínavého detektivního příběhu. Z ředitelny totiž záhadně zmizela busta T. G. Masaryka a na mladých detektivech bylo, aby během jednoho týdne odhalili pachatele.

Do hry se zapojilo více než 80 žáků 3.–5. ročníků, kteří vytvořili detektivní dvojice a s obrovským nadšením se pustili do pátrání. Každý den na ně čekal nová stopa – stopy krve, fotografie z bezpečnostní kamery nebo psí chlupy nalezené na místě činu. Úkolem bylo vyslechnout jednotlivé podezřelé, ověřovat jejich alibi, porovnávat výpovědi a postupně vylučovat ty, kteří zločin spáchat nemohli.

Celá hra byla postavena na logickém uvažování, kritickém myšlení a ověřování informací. Děti velmi rychle pochopily, že nestačí uvěřit první odpovědi. Musely klást správné otázky, hledat svědky, porovnávat jednotlivé výpovědi a pracovat s nově získanými důkazy. Právě schopnost analyzovat informace a vytvářet si vlastní závěry byla hlavním cílem celé akce.

Velkou zásluhu na úspěchu hry měli také zaměstnanci školy, kteří se ochotně proměnili v podezřelé osoby a po celý týden trpělivě odpovídali na zvědavé otázky malých vyšetřovatelů. Díky jejich skvělému hereckému nasazení získala hra autentickou atmosféru a děti měly pocit, že se opravdu účastní skutečného kriminalistického vyšetřování.

Během přestávek bylo možné potkat skupinky detektivů s poznámkami v rukou, živě diskutující o nových stopách nebo spěchající za dalším podezřelým. Školní chodby doslova ožily pátráním a detektivní příběh se stal hlavním tématem rozhovorů po celý týden.

Závěrečné odhalení pachatele přineslo velkou radost všem, kterým se podařilo správně vyřešit celý případ.

Ještě cennější, než samotná odměna však bylo nadšení, se kterým děti hru prožívaly. Pro mnohé z nich představovala možnost zažít skutečnou detektivní práci, spolupracovat s kamarádem a využít logické myšlení při řešení neobvyklého problému.

Detektivní hra ukázala, že rozvoj logického uvažování nemusí probíhat pouze v lavicích. Pokud se propojí promyšlený příběh, spolupráce pedagogického sboru a chuť dětí objevovat a přemýšlet, vznikne aktivita, na kterou budou účastníci ještě dlouho vzpomínat.

Podle reakcí dětí se podařilo jediné – probudit v nich skutečné detektivy. A právě jejich nadšení bylo tou největší odměnou pro všechny organizátory.

Podívat se na materiály vytvořené k detektivní hře můžete zde: mensa.click/1p4

ONLINE VÝUKA, KTERÁ FUNGUJE I BEZ PANDEMIE

David Janoška

Třídy na dálku (online program Světa vzdělání) jsou přímým dědictvím pandemie. Výuka Světa vzdělání běžně probíhá v prezenčních třídách na školách ve více než dvaceti městech republiky. Když se kvůli covidu zavřely školy, přešli jsme s celou touto výukou na internet. Za pár měsíců jsme se o online vzdělávání naučili víc, než bychom stihli za roky normálního provozu. Pro nás, kdo jsme v té době učili, to byl nejintenzivnější kurz, jaký jsme kdy absolvovali. Když pandemie odezněla, neměli jsme chuť tuto zkušenost zahodit. Naopak. Otevřeli jsme Třídy na dálku jako samostatný online program. Tentokrát už jsme nevstupovali do neznáma. Věděli jsme, co děláme a díky čemu to bude fungovat.

Z nouzového řešení se postupně vyklubala varianta výuky, která má svoji vlastní hodnotu. Třídy na dálku jsou odpolední výuka pro zvědavé děti od první do páté třídy. Dvakrát týdně se setkávají před obrazovkami s dalšími dětmi z celé republiky. Rozvíjí se v angličtině, v logickém myšlení a v osobnostním rozvoji se učí formulovat vlastní názor i naslouchat ostatním.

Naše online výuka nevznikla proto, aby někomu nahrazovala školu. Ani proto, aby doháněla, co škola nestihla. Cílíme na děti, kterým běžná výuka nestačí. Na takové, které si chtějí položit otázku navíc, najít na ni vlastní odpověď a obhájit ji před ostatními. V Mense se s touto potřebou setkávám často. Nadané a zvědavé dítě potřebuje ke svému rozvoji jiné tempo a jiný typ pozornosti, než mu může dát běžná třída s dvaceti devíti spolužáky. „Umíte pracovat s nadanými dětmi, máte pro ně přiměřené výzvy,“ ocenila ve zpětné vazbě jedna z maminek žáka prvního ročníku. Přesně o to nám jde.

Pandemie nám dala příležitost tuto hodnotu nabídnout bez ohledu na to, kde dítě bydlí. Šikovné dítě může vyrůstat v Praze stejně dobře jako v podhůří Jeseníků nebo ve vesnici na jižní Moravě. Za jiných okolností by se tyto děti nikdy nepotkaly. U nás se setkávají každý týden. „Možnost připojit se odkudkoli, dítě nemusí nikam chodit,“ napsal rodič žáka třetího ročníku, když jsme se ptali, co na výuce oceňuje nejvíc.

Dnes, několik let po covidu, se nám tehdejší optimismus vrací. Spokojení rodiče k nám dávají i mladší sourozence svých dětí. Tyto děti pandemickou výuku nikdy nezažily, protože se teprve v jejím průběhu narodily. Obrazovka se pro ně nikdy nestala bariérou. Když se na sebe podívají přes kameru, je to pro ně podobné, jako by se dívaly přes okno. Sdílejí s online spolužáky, jako by seděly ve stejné třídě. Ukazují, co právě nakreslily. Vyprávějí, co se jim ve škole stalo. S kamarádem diskutují o řešení logické úlohy. Nemají v sobě nic z té dospělácké zdrženlivosti, kterou zažívá ten, kdo obrazovku poznal až později v životě jako něco cizího. Pro rodiče předškoláků bývá právě tomuhle nejtěžší uvěřit. Setkávají se s námi na informačních schůzkách a obávají se neosobnosti digitálního prostředí. Změní to obvykle až chvíle, kdy uvidí vlastní dítě v akci.

Za tu dobu jsem si ověřil, že nejde jen o technickou otázku připojení a obrazovky. Jde o to, jestli dítě najde správné prostředí. Takové, kde se nemusí přizpůsobovat tempu většiny. Kde je normální ptát se dál, než kam sahá probírané učivo. Nejlip to vystihují samy děti. Jeden z našich žáků, druhák, na otázku, co ho na výuce nejvíc baví, odpověděl: „Že se učím něco nového.“ Snažíme se tento prostor vytvářet vědomě. Držíme malé skupinky. Naši lektori znají každé dítě jménem. Program stavíme na tom, co nadané děti skutečně potřebují.

Online výuka u nás vznikla z nouze. Ale dávno přestala být nouzovým řešením. Pro některé děti je to nejpřirozenější prostředí, ve kterém mohou růst. Zvlášť když jim tento prostor nedává jejich základní škola.

JAK HLEDÁME NADANÉ DĚTI NA ZŠ A MŠ STOD

Lenka Jelínková, zástupkyně ředitelky pro MŠ

Když jsme v naší mateřské škole absolvovali školení NTC Learning a zároveň se stali součástí sítě škol spolupracujících s Mensou Česko, začali jsme přemýšlet nad tím, jak nově získané poznatky co nejlépe využít v každodenní praxi. Nechtěli jsme, aby školení skončilo pouze inspirací nebo několika novými aktivitami. Naším cílem bylo vytvořit systém, který pomůže nadané děti včas rozpoznat a nabídnout jim prostředí, ve kterém budou moci svůj potenciál dále rozvíjet.

Už dříve jsme věděli, že se v naší mateřské škole objevují děti, které některými svými schopnostmi výrazně převyšují své vrstevníky. Některé překvapují logickým myšlením, jiné mimořádnou slovní zásobou, výtvarným talentem nebo technickým uvažováním. Často ale zároveň potřebují podporu i v oblastech, které nejsou na první pohled tolik vidět – například v soustředění, vytrvalosti nebo sociálních dovednostech.

Proto vznikla Námořní akademie, klub určený dětem s vyšším potenciálem. Od září se budou děti scházet jednou týdně na hodinovém programu, který bude zaměřen nejen na rozvoj jejich silných stránek, ale také na podporu oblastí, které jim mohou bránit v plném využití jejich schopností.

Nejdůležitější otázkou však bylo, jak děti do akademie vybrat. Nechtěli jsme spoléhat pouze na první dojem nebo jednorázové výkony. Začali jsme proto pečlivou analýzou pedagogické diagnostiky a dlouhodobých pozorování dětí při běžných činnostech. Na základě těchto informací jsme vytipovali několik dětí, u kterých jsme předpokládali vyšší potenciál.

Následovala individuální práce. Přípravovali jsme dětem různorodé úkoly, sledovali jejich způsob přemýšlení, řešení problémů, motivaci i schopnost vytrvat při náročnější činnosti. Nehledali jsme děti, které „všechno umí“, ale děti s potenciálem pro další rozvoj.

U každého dítěte jsme si následně stanovili jeho silné stránky i oblasti, na kterých chceme společně pracovat. Například jedno z dětí projevuje mimořádné výtvarné nadání. Jeho práce jsou velmi originální a nápadité, zároveň se však obtížně soustředí na delší činnost. Naším cílem proto není pouze rozvíjet jeho výtvarný talent, ale také podporovat schopnost dokončit započatou práci a vědomě pracovat se svou pozorností. Právě propojení silných stránek s cílenou podporou rozvoje považujeme za jednu z nejdůležitějších součástí práce s nadanými dětmi.

Po vytipování dětí následovalo setkání s rodiči. Představili jsme jim naši myšlenku, způsob práce i cíle Námořní akademie a nabídli jejich dětem možnost pravidelného setkávání v klubu. Velmi nás potěšil zájem rodičů i jejich ochota spolupracovat.

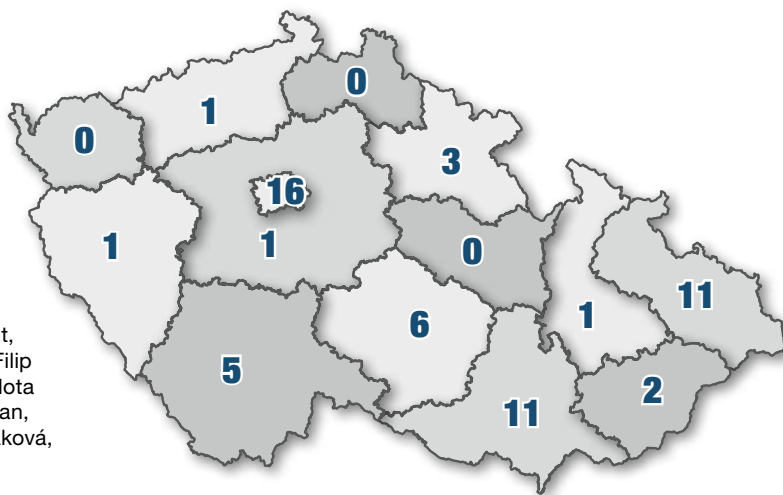
Věříme, že hledání nadaných dětí není jednorázovou aktivitou, ale dlouhodobým procesem, který vyžaduje citlivé pozorování, otevřenou mysl a odvahu vidět v každém dítěti jeho jedinečný potenciál. Jsme přesvědčeni, že právě mateřská škola může být místem, kde jsou první projevy nadání zachyceny a kde děti dostanou příležitost rozvíjet nejen to, co jim jde snadno, ale i to, co jim pomůže svůj talent naplno využít.

A my už se těšíme, až v září přivítáme první malé námořníky na palubě naší Námořní akademie.

VÍTÁME NOVÉ ČLENY!

Tomáš Čačka, Anastasie Čechová, Stanislav Ihorevych Čerkasov, Jakub Derich, Jan Derich, Michal Doležal, Marek Fišnar, Adam Forejtník, Ondřej Forejtník, Hana Forejtníková, Ada Francírková, Irena Hamtilová, Josef Herman, Lenka Horáková, Martin Hrádek, Daniela Hudečková, Jakub Thor Hyřha, Juraj Hyža, Tobias Chaňo, Daniel Chobor, Čeněk Chroboček, Eva Jakubcová, Barbora Kadlečiková, Sára Kapláňková, Kamil Kindl, David Korpas, Kristián Korpas, Robin Kotas, Jan Krňávek, Maxmilián Kryštof, Markéta Křikavová, Viktorie Křikavová, Valerie Labutová, Jan Laštovka, Michal Liška, Erik Malzer, Meda Nekulová, Kvído Nováček, Amálka Nováčková, Přemysl Novák, Jaroslav Olejník, Antonín Otava, Matyáš Ott, Benedikt Pěchota, Luca Penna, Jan Pinc, František Rosa, Filip Rozmarin, Tomáš Seidler, Kryštof Skála, Šimon Špargl, Šarlota Švarcová, Oliver Tomanek, Štěpán Tůma, Maxmilián Valdman, Marek Veit, Anna Vladařová, Barbora Vojtová, Šárka Zálešáková, Agáta Závodná

POSLEDNÍ TÝDEN ŠKOLNÍHO ROKU VYRAZILA CELÁ PRIMA NA HRAD HAUENŠTEJN!

Viktorie Petukhova, prima Mensa gymnázia

Cesta trvala dvě hodiny, ale to byl jen začátek našeho dobrodružství. Hned po příjezdu na hrad Hauenštejn nás uvítalo spoustu koček a hlavně pávů, kteří se rozhodli stát se našimi osobními budičky. A to doslova – hned další den v 5 ráno začali z neznámých důvodů mňoukat (ano, pávi a mňoukat... zní to divně, ale je to tak!).

Věděli jste, že na hradě neexistují malé pokoje? Například v tom našem bylo celkem 12 postelí. Bydlely jsme tam všechny holky dohromady i s paní učitelkou, a díky tomu jsme se ještě víc skamarádily. Kluci byli rozděleni do dvou pokojů, protože jich bylo víc.

Po obědě jsme měli volno, a tak jsme se s holkami rozhodly využít hrad a natočit horor. Některé chodby totiž vypadaly opravdu strašidelně, takže prostředí bylo úplně ideální. Později jsme šli na prohlídku hradu, abychom se prý neztratili (spoiler: stejné jsme se ztratili). Zjistili jsme, že hrad má mnohem víc chodeb a místností, než jsme objevili při natáčení.

Pak jsme hráli hru, kterou pro nás připravili oktávani: Věříš svému kamarádovi?

Hra nás všechny moc bavila a vydrželi jsme u ní až do večere.

Když se setmělo, pustili nás do hradního sklepa. Tam jsme potkali Vřískota a zažili pár vteřin opravdového strachu (ale byla to skvělá bojovka!).

Druhý den v 5 ráno, jak už jsem říkala, mě vzbudili pávi – děkujeme, přírodo! Naštěstí se mi potom podařilo ještě usnout.

Po rozcvičce a snídani jsme šli do malého muzea s hady, kde jsme si je mohli i pohladit. Cesta tam a zpátky byla docela unavující, ale zvládli jsme to.

Po návratu na hrad jsme byli už dost vysílení, takže jsme dostali hodinu volno. Pak nás ale čekala další akce – rozdělili nás do skupin po pěti, dali nám mapy a tři hodiny na to, abychom obešli co nejvíc stanovišť a splnili různé úkoly: postavit kreativní domeček, vymyslet týmovou pózu na téma hasiči a vyfotit se nebo nakreslit kostel.

Některá stanoviště byla tak daleko od sebe, že jsme měli pocit, že jdeme do vedlejšího kraje. Bylo horko, ale náš tým měl skvělý pokřik, takže jsme to zvládli stylově. A hlavně nás to opravdu spojilo.

Odpoledne jsme se taky nenudili – hráli jsme schovku po celém hradě. Večer jsme zakončili táborákem, burty, marshmallowny a povídáním. Na hradě sice nebyl signál, ale program byl tak zábavný, že jsme si na mobily ani nevzpomněli.

Poslední den jsme chodili po botanické zahradě vedle hradu. A podle zadání jsme měli fotit ve dvojicích co nejvíc květín a zapisovat jejich názvy. Moje galerie teď vypadá jako botanická encyklopedie (alespoň jsem měla co ukázat doma).

Po obědě jsme nasedli do autobusu a jeli domů – unavení, ale moc šťastní.

Tenhle výlet byl prostě skvělý. Plný smíchu, zážitků, nových přátelství... a samozřejmě pávů, na které už nikdy nezapomenu.

MENSOVNÍ RODINY Z CELÉ REPUBLIKY NA ŠUMAVSKÉ KUKAČCE

Eliška Stejskalová

Ve dnech 28. června až 2. července 2026 se díky nečekanému prodloužení letních prázdnin uskutečnil mimořádný termín tradičních mensovních pobytů na Šumavě. Během krátké chvíle se zaplnila kapacita areálu Bílý orel a sjelo se sem 19 dospělých a 20 dětí z celé republiky. Pět dní plných výletů, her a společných zážitků ukázalo, že i lidé, kteří se předtím většinou neznali, dokážou vytvořit skvělou partu.

Pro naši rodinu to byl vůbec první pobyt s Mensou, a tak jsme vlastně nevěděli, co očekávat. Čekalo nás příjemné překvapení už po příjezdu. Skautská základna Bílý orel je schovaná uprostřed šumavské přírody, stranou od rušných silnic, hned vedle farmy. Z oken jsme měli výhled na koně a přímo kolem budovy si občas udělaly procházku slepice.

Sešli jsme se opravdu z celé republiky – od Prahy a Plzně přes Český Brod až po Brno, Prostějov, a dokonce Cítov i Citov. Přestože jsme byli téměř na maximální kapacitě objektu, atmosféra byla od první chvíle přátelská a uvolněná. Velmi rychle zmizel pocit, že jsme mezi cizími lidmi.

Předpověď počasí nám přitom příliš nadějí nedávala. Déšť měl vydržet téměř celý pobyt, ale nakonec nám počasí přálo mnohem více, než meteorologové slibovali. Mohli jsme tak vyrážet na výlety po Šumavě i za hranice. Hned první den část účastníků vyrazila na malé venkovské koupaliště v Německu, zatímco další navštívili zvířecí výběhy v Národním parku Bavorský les. Jeden den jsme se vyvezli lanovkou na Špičák a pokračovali k ledovcovým jezerům, jiní mezitím zamířili do Farmaparku v Javorné. Někteří vytáhli kola a vyrazili poznávat okolí, jiní si jen tak zahráli stolní tenis. Každý si našel program podle svého.

Stejně pestrý byl ale i čas, který jsme trávili přímo na základně. Ve společenské místnosti vznikl během několika minut deskový ráj. Hry byly rozložené na stolech i po celé podlaze a vždy se našla skupinka, která zrovna něco hrála nebo vysvětlovala pravidla dalším. Večer jsme se scházeli u ohně, opékali špekáčky a zpívali. Jeden den se v kuchyni pod vedením Lenky pustila skupinka dobrovolníků do přípravy bramboráků pro všechny. Strouhalo se, míchalo i smažilo a výsledek stál za všichni tu práci.

Ani deštivější chvíle nebyly na škodu. Děti bez problémů vyměnily turistické boty za holínky a objevovaly kouzlo kaluží, zatímco uvnitř pokračovaly deskové maratony. Právě možnost dělat každý den něco jiného byla jednou z věcí, které se nám na pobytu nejvíce líbily.

Největším zážitkem pro nás ale nebyla konkrétní místa ani program. Byli to lidé. Přirozeně jsme si pomáhali, společně pečovali o zázemí, domlouvali výlety a podle potřeby je upravovali tak, aby je zvládli i ti nejmenší. Přestože většina účastníků přijela jako neznámí lidé, odjížděli jsme s pocitem, že jsme strávili několik dní mezi přáteli.

Na Šumavu jsme jeli z Brna, takže cesta rozhodně nebyla krátká. Přesto jsme už cestou domů věděli, že to nebyla naše poslední mensovní akce. Poznat podobně naladěné lidi, se kterými si všechno sedlo tak přirozeně, za tu cestu rozhodně stálo.

JAK SE 42 MENSANŮ ZASEKLO V LONDÝNĚ ANEB LOGISTICKÁ HÁDANKA, KTEROU JSME ŘEŠIT OPRAVDU NECHTĚLI

Jaroslav Švamberk

Jsme se skupinou z Mensa Česko na cestě do Los Angeles. Tedy přesněji řečeno: část z nás už v Los Angeles je, část se tam snaží dostat a velká část výpravy si místo Kalifornie neplánovaně „užila“ londýnské letiště Heathrow.

A přitom k tomu vůbec nemuselo dojít.

V sobotu jsme přiletěli z Prahy do Londýna jen s malým zpožděním. Na navazující let do Los Angeles nás cestovalo celkem 51. Posádku letu Praha–Londýn jsme upozornili, že máme návazný let a že opravdu potřebujeme co nejrychleji pokračovat dál. Stačilo jedině: umožnit naší skupině přednostně nastoupit do prvního autobusu, který odvázel cestující od letadla k terminálu.

Nestalo se.

Do Los Angeles se tak nakonec dostalo pouze devět lidí z naší skupiny. Zbýlých 42 mensanů zůstalo u letadla a čekalo téměř hodinu a půl, než dorazily další autobusy. Pokud jsem správně rozuměl vysvětlení letištního personálu, řidičům zřejmě skončila směna a British Airways musely shánět jiné řešení. Výsledek? Navazující let nám uletěl.

A tím začala druhá část dobrodružství.

Více než čtyři hodiny jsme strávili na Flight Connections čekáním, co s námi bude. British Airways nám po osmé hodině večer sdělily, že je nás hodně, že na tom pracují a že se máme přesunout na přepážku Odlety a řešit přenocování. Upozornili jsme je, že nemáme britské ETA, tedy elektronické cestovní povolení pro vstup do Spojeného království. Byli jsme uklidněni, že imigrační úředníci o nás prý vědí — informace jim měla být předána přes Teams. V tu chvíli už jsme čekali opravdu cokoliv.

Naštěstí imigrační kontrola proběhla po krátkém vysvětlování překvapivě hladce. Pomohlo možná i to, že Mensa Česko není žádná záhadná sekta cestovatelů s kufrů, ale organizace sdružující lidi s vysokým IQ, zájmem o logiku, poznávání a občas zjevně i o krizovou letištní logistiku.

Na Odletech jsme se dozvěděli, že nám British Airways ubytování nezajistí a máme si ho najít sami. Náklady na hotel, dopravu i jídlo nám prý následně proplatí, samozřejmě v určitém limitu.

Rozdělili jsme se proto na menší skupinky a začali hledat, kde vůbec přespat. My jsme nakonec zvolili nedaleký Reading a podařilo se nám přenocovat v hezkém domku. Jiní takové štěstí neměli. Někteří dorazili do Londýna na ubytování, kde jim bylo řečeno, že je poškozené po předchozích hostech a ubytovat je nemohou. Jiným byla rezervace zrušena ještě cestou. Přibližně polovina účastníků tak byla nakonec nucena strávit noc na letišti.

Během noci většina z nás začaly naskakovat nové rezervace do Los Angeles. Někdo měl letět přímo, jiní přes Seattle nebo New York. Problém byl, že část skupiny dostala náhradní let až na pondělí, tedy téměř 48 hodin po původním sobotním odletu.

My jsme na tom byli ještě o něco „lépe“. Z naší pětičlenné skupiny dostala novou letenku pouze moje žena Petra, a to na ranní let v 8:20. V šest ráno jsme proto byli zpět na Heathrow a zjišťovali, co bude se zbytkem rodiny.

Na chvíli to vypadalo nadějně. Ukázalo se, že bychom měli být ve stejném letadle do Los Angeles. Radost ale trvala jen krátce. American Airlines vydaly palubní lístek pouze manželce. U nás čtyř prý British Airways nepředaly do systému všechny potřebné údaje.

Následovala klasická letištní disciplína: American Airlines nás poslaly k British Airways, British Airways nás poslaly zpět k American Airlines, potom znovu k British Airways a tak dále. Přehazování odpovědnosti trvalo tak dlouho, až letadlo do Los Angeles odletělo bez nás.

British Airways nám tedy začaly hledat další spojení. První návrh byl přes Amsterdam s odletem v 8:40. To mi připadalo zvláštní, protože takový let už prostě nešlo stihnout. Paní na přepážce mě uklidnila, že máme času dost, protože to letí ve 20:40. Po chvíli ověřování se ukázalo, že odlet je skutečně v 8:40 — tedy v čase, který už byl nereálný.

Další nabídka byla přímý let do Los Angeles až v pondělí odpoledne. To jsme odmítli, protože v pondělí večer už máme být podle programu v Las Vegas. Nakonec nás převzal nadřízený pracovník, vzal si naše letenky a na půl hodiny zmizel.

A pak se vrátil s řešením, které konečně dávalo smysl: let přímo do Las Vegas, už v neděli odpoledne.

Vzhledem k tomu, že máme ve Vegas ubytování jen asi 9 kilometrů od letiště a nevadí jim, že dorazíme o den dřív, vypadá to, že se naše výprava konečně zase rozjede správným směrem.

Takže závěr? Kdyby posádka British Airways letu z Prahy do Londýna vzala vážně informaci, že 51 cestujících spěchá na návazný transatlantický let, a umožnila nám nastoupit do prvního autobusu, velmi pravděpodobně by se nic z toho nestalo. Žádné zmeškané lety, žádné noční hledání ubytování, žádné přespávání na letišti, žádné přehazování mezi přepážkami.

Ale aspoň víme, že když se 42 členů Mensy zasekne na Heathrow, vznikne z toho velmi důkladně analyzovaná krizová situace.

A snad bude zachráněn i úterní výlet do Death Valley.

KDYŽ SPERMIE SKLÁDAJÍ MATURITU

Ing. Barbora Klusáčková, Ph.D.

Každý rok skládají maturitu desetitisíce studentů. Jen málokdo ale ví, že svou vlastní „zkoušku dospělosti“ musí složit i ty nejmenší buňky lidského těla, spermie. Než jsou spermie schopné oplodnit vajíčko, musí projít vlastním procesem „dospívání“, kterému biologové říkají maturace. Dokud jí spermie neprojdou, nejsou připravené splnit svůj jediný úkol – oplodnit vajíčko.

Spermie vznikají v mužském těle ve varlatech. Varlata v sobě mají nespočet drobných kanálků, kde ke tvorbě spermií dochází. Samotná tvorba spermií je velice složitý proces, na kterém se podílí i další typy buněk a celý proces je hormonálně regulován. Spermie mají až do poslední chvíle kulovitý vzhled, ale v závěrečné fázi jejich vzniku získávají svůj charakteristický tvar připomínající pulce.

Mají velmi malou hlavičku, která v sobě nese to nejdůležitější, genetickou informaci. Na povrchu hlavičky mají akrozom, což je váček připomínající čepičku. V této čepičce si nesou velice důležité enzymy, díky kterým se nakonec zvládnout dostat skrze pevný obal vajíčka. Ale nepředbíhejme, k vajíčku je ještě velmi dlouhá cesta a jen zlomek spermií vůbec bude mít tu čest se s ním potkat.

Dalším typickým útvarem na spermiu je její bičík, díky kterému se může pohybovat. Pohyb spotřebovává velké množství energie, a i proto si spermie na svém bičíku nesou své vlastní buněčné elektrárny, mitochondrie.

Řekli byste si, že to, co jsem vám tu popsala už vypadá jako hotová spermie, ale to je pouze zdání. Přestože na první pohled může vypadat jako spermie připravená na oplození vajíčka, ještě není dospělá a musí projít onou zmiňovanou maturací. Je to podobné jako student, který dokončil školu, ale teprve během praxe získává skutečné dovednosti. Z varlat se tedy spermie přesouvají do nadvarlat, kde tento proces začíná. Během jejich průchodu nadvarlaty se učí plavat a mění se stavba jejich obalu, takzvané plazmatické membrány. Získávají ze svého okolí nové bílkoviny, které jim budou sloužit během dalšího dospívání, a nakonec i jako takové klíče pro odemčení k samotnému vajíčku.

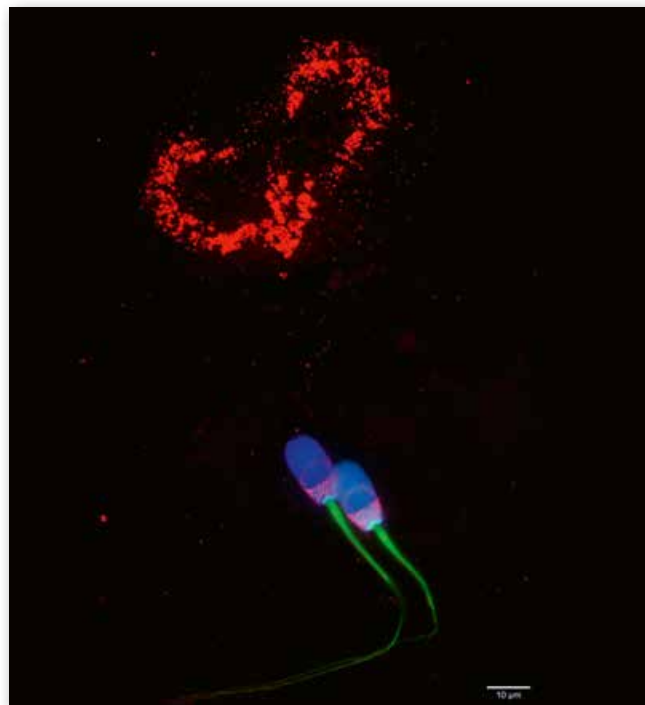
Další užitečné bílkoviny pak získávají během ejakulace, kdy se dostanou do kontaktu s tekutinou vzniklou v přídatných pohlavních žlázách neboli semennou plazmou. Ta je také velmi bohatá na cukry, které spermie použijí pro doplnění energie. A zároveň tato tekutina spermie po nějakou dobu chrání v ženském pohlavním traktu, protože jsou to pro ženu přeci jen vetřelci, které její imunitní systém může rozpoznat jako potenciální hrozbu. Spermie putují dál, až se dostanou do vejcovodu ženy. Tam je čeká malá pauza, při které si mohou „odpočinout“. Ve vejcovodu se spermie dočasně přichytí k buňkám jeho stěny a vytvoří takzvaný ovidukální rezervoár. Nejde o odpočinek v pravém slova smyslu. Toto „parkoviště“ pomáhá spermiím šetřit energii a zároveň brání tomu, aby dorazily k vajíčku příliš brzy. Teprve když nastane ovulace, uvolní se a pokračují v cestě.

K tomu, aby se mohly spermie z tohoto rezervoáru dostat a pokračovat k vajíčku, je čeká poslední krok v jejich cestě za maturitou, a ten se označuje jako kapacitace. Je to velmi důležitý krok dospívání spermií, bez něhož by spermie pořád nebyly schopny vajíčko oplodnit. Právě tento proces zkoumám ve své vědecké práci. Kapacitace totiž není jednoduchý přepínač typu zapnuto/vypnuto, ale

velmi složitý soubor změn, kterými spermie musí projít. Například dochází opět ke změnám v jejich membráně, některé bílkoviny získané během předchozí cesty ztrácejí, jiné mění své chemické vlastnosti a aktivují se celé signální dráhy, které spermiu připravují na kontakt s vajíčkem. I samotný pohyb spermií se mění, v rezervoáru byly spermie poměrně utlumeny, ale během kapacity dochází k hyperaktivaci pohybu. Spermie jsou tak schopny rychle měnit směr pohybu a pohybují se rychleji. Spermie velmi dobře poznají, jakým směrem se za vajíčkem vydat. Mají totiž specifické receptory, které je informují o měnící se teplotě, o zvyšující se hladině rozpuštěných hormonů, ale i o směru pohybu tekutiny ve vejcovodu. V místě ovulace, tedy uvolnění vajíčka, je teplota vyšší až o 2 °C, což spermie dokážou rozeznat, a plují tedy za vyšší teplotou. Zároveň se pohybují proti proudu tekutiny a za vyšší koncentrací progesteronu, což je hormon produkovaný buňkami, které obklopují vajíčko. Žádný z těchto signálů sám o sobě nestačí. Spermie během své cesty průběžně vyhodnocují všechny informace najednou a podle nich upravují svůj pohyb.

Jen spermie, které podstoupí tuto složitou cestu a úspěšně projdou všemi těmito změnami, budou nakonec mít tu schopnost vajíčko oplodnit. Na rozdíl od rozšířené představy tedy nejde o závod, ve kterém vítězí ta nejrychlejší spermie. Vítězí ta, která ve správný okamžik úspěšně prošla všemi stupni svého dospívání. Ve skutečnosti je cesta spermie mnohem náročnější než běžná maturita. Ze stovek milionů uchazečů nakonec uspěje jediná buňka. Až příště uslyšíte slovo maturita, možná si nevzpomenete jen na studenty. Možná si vybavíte i spermie, které musí projít svou vlastní zkouškou dospělosti.

Když zkoumáme, jak spermie dozrávají, nejde jen o uspokojení vědecké zvědavosti. Lepší porozumění těmto procesům může pomoci při léčbě neplodnosti, zlepšení metod asistované reprodukce i při šlechtění hospodářských zvířat. Čím lépe pochopíme, co dělá spermiu skutečně kompetentní k oplození, tím lépe dokážeme podpořit vznik nového života tam, kde se to nedaří přirozenou cestou.

Obr.: Zamilované spermie. Ilustrační fotografie pořízená v laboratoři profesora Sutovského.

DESET TIPŮ PRO VĚTŠÍ POHODU V PRÁCI

Zuzana Kořínková

Odpočítáváte každý den hodiny do konce pracovní doby a k pátku se upínáte jako ke smilování? Pak se vám budou hodit tipy Kateřiny Zábrodské, která se ve své přednášce na Mensa Akademii věnovala právě tomu, jak se dá pracovní pohoda posilovat. Ne zjednodušeným „myslete pozitivně a všechno bude dobré“, ale pohledem pozitivní psychologie práce: tedy oboru, který se nezabývá jen stresem, vyhořením nebo šikanou na pracovišti, ale také tím, co lidem pomáhá cítit se v práci dobře, mít energii, zvládat překážky a nacházet v práci smysl.

Samozřejmě ne všechno máme pod kontrolou. Mentálním přenastavením obtížně vyřešíme objektivně špatné vedení, přílišnou pracovní zátěž, konflikty, byrokracii nebo technostres. Přesto existuje oblast, se kterou pracovat můžeme: naše vlastní strategie, způsob přemýšlení a drobné úpravy práce, které se postupně mohou počítat.

Tady je deset praktických tipů, jak začít.

1. Nečekejte, že pohoda přijde sama

Pracovní pohoda není jen absence průšvihů. Nestačí, že v práci zrovna není otevřený konflikt, že nikdo nekřičí a že člověk zvládá plnit úkoly. Skutečná pohoda zahrnuje i pocit zapojení, smyslu, energie a někdy i stav, kdy se do práce člověk ponoří natolik, že zapomene na čas.

To samozřejmě nejde zažívat pořád. Ale stojí za to se občas zeptat: kdy jsem se v práci naposledy cítil/a opravdu zaujaté? U čeho mi čas ubíhá rychle? A co mě naopak dlouhodobě vysává?

První krok není všechno hned měnit. První krok je všimnout si.

2. Oddělte, co ovlivníte, od toho, co ne

V práci existuje spousta stresorů, které jednotlivce ovlivní jen málo. Pokud je šéf chaotický, organizace špatně komunikuje nebo je práce dlouhodobě příliš, není fér tvářit se, že za vlastní nepohodu může jen zaměstnanec.

Právě proto ale dává smysl rozdělit si situaci na dvě části. Co leží mimo můj vliv? A kde mám alespoň malý prostor něco změnit?

Možná nemůžu změnit celý systém porad. Ale můžu si připravit, co na nich potřebuji říct. Možná nemůžu změnit množství e-mailů. Ale můžu si nastavit bloky, kdy je čtu. Možná nemůžu změnit náplň pozice. Ale můžu hledat, které úkoly mi dávají největší smysl a jestli jich jde do práce dostat o trochu víc.

3. Budujte svůj psychologický kapitál

V pozitivní psychologii práce se používá pojem psychologický kapitál. Dá se představit podobně jako kapitál finanční: jako vnitřní zásoba zdrojů, ze kterých čerpáme, když přijde zátěž.

Tvoří ho čtyři složky: naděje, sebeúčinnost, odolnost a optimismus. Naděje znamená, že si dokážeme stanovovat

cíle a hledat cesty k nim. Sebeúčinnost je přesvědčení, že dokážeme věci ovlivnit. Odolnost pomáhá zvednout se po neúspěchu. Optimismus umožňuje očekávat, že budoucnost nemusí dopadnout špatně jen proto, že se něco pokazilo teď. A dobrá zpráva je, že tyto schopnosti nejsou pevně dané. Dají se rozvíjet.

4. Vyberte si jeden konkrétní cíl

Naděje nezní jako pracovní nástroj. Spíš jako něco poetického. V psychologickém kapitálu je ale naděje velmi praktická: souvisí s tím, že si umíme představit cíl a zároveň několik cest, jak se k němu dostat.

Vyberte si jeden pracovní cíl, který je pro vás opravdu důležitý. Ne „chci být v práci spokojenější“, to je příliš vágní. Spíš: chci lépe zvládnout jednu pravidelnou porad. Chci si vyhradit čas na odbornou práci. Chci dokončit projekt bez toho, abych ho dotahoval/a po nocích.

Pak si napište několik cest. Plán A, plán B, plán C. Co udělám, když nebudu mít čas? Co když mi do toho někdo vstoupí? Co když ztratím motivaci? Lidé s vyšší mírou naděje nemají kouzelně snadnější život. Jen častěji počítají s překážkami a nehledají jednu jedinou cestu.

5. Neberte neúspěch jako rozsudek

Optimismus v pozitivní psychologii neznamená říkat si „všechno bude skvělé“. Je to spíš způsob, jak si vysvětlujeme úspěchy a neúspěchy.

Když se něco nepovede, pesimistický styl často sklouzne k závěrům typu: je to moje vina, bude se to opakovat, vypovídá to o celé mojí hodnotě. Optimističtější styl se ptá jinak: co konkrétně se nepovedlo? Jaké okolnosti v tom hrály roli? Je to jednorázová situace, nebo skutečný vzorec? Co můžu příště udělat jinak?

Rozdíl je obrovský. V prvním případě se z jedné chyby stane důkaz osobního selhání. Ve druhém zůstane chyba sice nepříjemná, ale použitelná jako informace.

6. Zkuste techniku ABC

Jedna z jednoduchých technik, jak pracovat s nepříjemnými událostmi, se označuje jako ABC. Stačí si po náročném dni krátce zapsat tři věci.

A jako adversity: co se stalo?

B jako beliefs: co jsem si o tom začal/a myslet?

C jako consequences: jak jsem se pak cítil/a a co jsem udělal/a?

Příklad: Na poradě mě nikdo nevyzval k názoru. Myšlenka: „Asi mě neberou vážně.“ Důsledek: cítím se ostrčeně a příště se raději neozvu.

Když se to takhle rozepíše, najednou je vidět, že mezi událostí a reakcí nestojí jen fakta, ale i výklad. A právě s výkladem se dá pracovat. Jaký mám důkaz, že mě opravdu neberou vážně? Existuje jiné vysvětlení? Nestalo se už někdy, že můj názor naopak brali?

Není to magie. Je to způsob, jak zpomalit automatické myšlenky.

7. Nepřehánějte optimismus

Optimismus je užitečný hlavně tehdy, když čelíme náročnému cíli a potřebujeme vytrvat. Pomáhá nenechat se zablokovat jedním neúspěchem. To ale neznamená, že je vždycky nejlepší strategií.

V nebezpečných situacích, při finančních rozhodnutích nebo při odhadu rizik může být užitečnější opatrnost, až zdravý pesimismus. Smyslem není stát se člověkem, který všechno vidí růžově. Smyslem je rozpoznat, kdy si zbytečně podráždíme nohy katastrofickým výkladem — a kdy je naopak potřeba být přísně realistický.

Ideální není optimismus za každou cenu, ale psychická flexibilita, tedy schopnost přepnout způsob uvažování podle situace.

8. Přetvarujte si práci

Další užitečný pojem je job crafting. Do češtiny se překládá obtížně, ale znamená přibližně aktivní tvarování vlastní práce. Ne vždy můžeme změnit pozici jako celek, ale často můžeme upravit některé její části.

Můžeme tvarovat úkoly: přidat víc toho, co nás naplňuje, nebo omezit činnosti, které berou energii a nejsou nezbytné. Můžeme tvarovat vztahy: vyhledávat spolupráci s lidmi, kteří nás posouvají, nebo zapojit někoho, kdo nám pomůže vidět práci jinak. A můžeme tvarovat význam: tedy způsob, jak o své práci přemýšlíme.

Kuchař nemusí „jen vařit“. Může vytvářet zážitek, pečovat o lidi nebo pracovat s řemeslem. Učitel nemusí „jen odučit látku“. Může

pomáhat dětem porozumět světu. Administrativní pracovník nemusí „jen vyplňovat tabulky“. Může vytvářet systém, díky kterému ostatní neztrácejí čas.

Někdy změna významu změni i energii, se kterou práci děláme.

9. Udělejte si mapu pracovního času

Jednoduché, ale účinné cvičení: napište si, čím v práci skutečně trávíte čas. Ne co máte v popisu práce. Ne co byste měli dělat. Ale co reálně děláte během týdne.

Pak si u každé činnosti označte tři věci: bere mi energii, dává mi energii, nebo je neutrální? Je nutná? Dává smysl, abych ji dělal/a právě já?

Často se ukáže, že velkou část času zabírají věci, které nikdo vědomě nezvolil. Prostě se nějak staly. A právě tam může být prostor pro drobný job crafting: něco přesunout, zjednodušit, spojit, odmítnout, automatizovat nebo to vyvážit činnostmi, která člověka víc nabíjí.

10. Začněte malou pozitivní spirálou

Pracovní pohoda nevznikne jedním velkým rozhodnutím. Spíš malou spirálou. Když si stanovím zvládnutelný cíl a podaří se mi ho posunout, zvýší se moje naděje. Když jeden neúspěch nevyložím jako důkaz vlastní neschopnosti, zůstane mi víc energie. Když do práce dostanu o trochu víc smysluplné činnosti, zvýší se moje zapojení. A když se cítím zapojenější, mám víc sil dělat další změny.

Není to návod, jak přetříť špatné pracovní prostředí narůžovo. Pokud je práce dlouhodobě toxická, přetěžující nebo špatně vedená, žádná technika to sama nezachrání. Ale ve spoustě běžných situací máme větší prostor, než se zdá.

Záznam této i dalších přednášek z Mensa Akademie najdete na mensa.click/yt-ma.

Mensa World Journal

From the ExComm – One Mensa, Many Realities

Sorana Burcusel, Director of Smaller National Mensas. Převzato z Mensa World Journal, č. 163, 8/26.

One of the great underappreciated benefits of Mensa is that it functions as a kind of international adapter plug for human connection. You may arrive in a new country unable to understand train announcements, health insurance forms or the thrilling correspondence of official letters in a language you don't yet speak, but walk into a Mensa gathering and the rhythm is immediately familiar: someone mentions an innocent topic, opinions form instantly, and within minutes the conversation has become delightfully overqualified. It's reassuringly universal and it feels like home.

I moved from Romania to the Netherlands during the pandemic, not the most socially optimal moment to relocate. Moving countries as an adult carries loneliness.

My first social event was a Mensa local gathering and Mensa offered a shortcut: a room already full of people who were open to meeting others. I found what most newcomers quietly seek, not just contacts, but community. A community where discussions accelerate rather than stall and with the quiet relief of not having to explain your jokes twice.

That continuity matters more than we sometimes acknowledge.

Over the past two years as Director of Smaller National Mensas, that perspective expanded further. I had the privilege of meeting colleagues from national Mensas across the world, each bringing their own experiences, priorities and sometimes wonderfully creative solutions to eerily familiar problems. Some operate with large committees and established infrastructure. Others run on what might generously be described as three people and optimism. Both, somehow, make it work.

Those interactions reminded me that every country has its own reality. Membership expectations differ. Communication styles differ.

Resources differ enormously. What feels routine in one place may be complex in another, and what seems like hardship somewhere may already have been solved elsewhere, possibly with better snacks.

We arrive as strangers from very different worlds, yet somehow manage to understand each other remarkably well, particularly when discussing ideas, sharing food and drinks and jokes, or engaging in the universal Mensan tradition of gently complaining about administration.

This, I think, is one of Mensa's quieter superpowers.

We tend to describe ourselves through tests and membership figures. But those are the administrative skeleton. The real organisation lives in the discussions that happen after events wind down, in the invitation to join a table, in the laughter over some shared absurdity, and in the simple sentence: "Come sit with us." Across borders, languages, and cultures, that gesture translates perfectly.

Mensa in Romania was different from Mensa in the Netherlands. Different rhythms, their own humour and habits, and different beer. But the essential situation was the same. Across countries this is the same tribe.

After two years as DSNM, I'd add one more line to that: different countries and cultures, different approaches, but unmistakably the same organisation.

And that, more than any test score, is worth celebrating.

MENSA

WORLD GATHERING 2026

BUCHAREST 30 SEPT – 4 OCT 2026

Intelligence
meets
Adventure

International
Speakers &
Workshops

Ice breaker
& Gala dinner

Romanian
food & wine
experience

Cultural tours
& Excursions

Games, Quizzes
& Social events

Celebrating 80 Years of Mensa

Reconnect with old friends. Meet new ones. Share ideas.

Discover a fascinating city full of history, culture and hidden surprises.

Build your own World Gathering experience with inspiring talks, unforgettable social events, cultural tours, workshops, games, tastings and adventures throughout Bucharest and beyond. Whether this is your first World Gathering or your twentieth, Bucharest is ready to welcome you.

Join us for five unforgettable days where intelligence meets adventure.

MENSA
WORLD GATHERING
2026

BUCHAREST 30 SEPT – 4 OCT 2026

Register now at
wg2026.org

Kvíz: Knižní kritika

Literatura v lidech umí probudit nejrůznější emoce – v následujících čtenářích pak převážně negativní. Přiřadte jednotlivé recenze děl světové literatury k příslušným názvům – ty najdete až za recenzemi v nápovědě pro případ, že byste si nejprve chtěli troufnout je uhodnout rovnou. Reakce jsou složené z reálných recenzí daných knih na databazeknih.cz. Případně obsažený název díla, postav nebo příliš návodné informace byly nahrazené hvězdičkami (tj. ne vždy hvězdičky v téže recenzi znamenají totéž, může jít o více různých nahrazených informací).

1

Tohle asi nebude četba pro chlapy. Vdávky, plesy, šaty... Co si o mně asi myslí? Co si myslí, že si myslím já o něm? Připadalo mi, že čtu něco mezi Ulicí 19. století, červenou knihovnou a přiblblou jihoamerickou telenovelou. Romantiku a zamilovanost lze v knize hledat tak akorát lupou, sotva jsem zvládl rozklíčovat, kdy vůbec k nějakým citům u jednoho i druhého došlo.

Ve své době to bylo možná mistrovské dílo, dnes už je to jen úporný popis dávno minulých časů. Litují studenty v anglofonních zemích, kteří musí dílo rozebírat ze všech úhlů na hodinách literatury. Žáživnější by byl snad i návod na instantní polévku.

2

Rozplizlé nic s jedinou pořádnou scénou, tou dvojnásobnou vraždou. Jinak se tam navzájem bezcinně motá několik Fjodorů Ivanovičů, Borisů Romanovičů, Marií Petroven a Oleg Marfušoven, z nichž nikdo není nijak sympatická a pochopitelná postava. Než mi docvaklo, kdo je kdo, byla jsem na třísté stránce. Ale to by nebylo to nejhorší... to nejhorší totiž je ta absolutně neúměrná délka toho všeho. Autor je mistr svého řemesla, to bezesporu. Ale je to také žvanil. Kdybychom z knihy nechali jen ty podstatné části, měla by dvacet stran a byla by pro většinu čtenářů pochopitelnější.

Všechno je bídné, špinavé a na dně, což člověka jen stresuje a do toho bahna se mu nechce zabředávat víc a víc. *** mi připadal jako nevycválaný fracek, který, kam vstoupil, tam tráva nerostla. Kdyby se na něj ostatní vykašlali, byla by kniha možná milosrdně kratší.

3

Bohužel, tato dystopická novela o budoucnosti, kdy dojde ke vzpouře *** a tím pádem budou následně v KFC a Mekáčích k dostání akorát fazole, bobule, špenáty a další otřesné věci, se mnou mnoho nevyvedla. Snad se ke knize dostanou i vegani a vegetariáni, aby viděli, co za pohromu nastane, když budou i nadále dělat kachnu ze seitanu a brownie z řepy.

Jako politické podobenství to funguje dobře, ale z literárního hlediska v tom nic tak moc cenného nenacházím. Dobrý námět a pěkně vykreslené postavy znehodnocuje nuda opakujících se výjevů, zkratkovitý styl a skutečnost, že mi osudy všech zúčastněných byly v podstatě ukradené. Věřím, že číst to v osmdesátých letech mohlo být vzrušivé podvrtné, ale dnes už mi to připadá trochu zastaralé.

Na druhou stranu jsou v knize dvě postavy, které jsem si zamiloval – *** je úplná ikona, která ze situace vyšla podle mě jako absolutní vítěz, a *** je takové zlatíčko, že bych mu nejradši pohladil čumáček.

4

Absolutně nechápu, jak může být tahle, s odpuštěním, hovadina považována za světový bestseller. Vlastně má jednu obrovskou výhodu – ani se nemusí číst. Stačí prolistovat a sem tam zachytit nějakou větu. Přeskakoval jsem nezázivné a stále se opakující odstavce, varianty téhož. Vydržel jsem hlavně z důvodu úžasu, že je to skutečně tak špatně napsané. Nedokážu si dobře představit autorku při psaní – jestli to psala všechno ze své představivosti, musí mít dobrý šuplík u postele. Je to pohádka pro dospělé, spíše úsměvná a zcela nereálná, tak jak to u pohádek bývá...

Celkem 610 stran... z toho 250 stran ho tam má a 360 stran čeká, až ho tam mít bude. Pokud chcete oddychovku, sáhněte po Saturninovi. Pokud chcete porno v knižní podobě, půjčte si De Sadeho nebo Lady Fuckingham. Pokud chcete kvalitní erotický román, přečtěte si Lolitu.

5

Co k tomu dodat. Opravdu jsem to četl. Tohle jsem si opravdu vytrpěl až do konce a musím říct, že je to parodie sebe sama.

Slečna je podivná tuctovka, která roky nikoho nezajímala... a najednou se dostane mezi ty nejvyšší a zajímavé a ti ji žerou! Ona je tím pádem žere také, a tak jsou šťastní a nešťastní a zmírají touhami, o kterých ještě nemají vědět, že je mají... Zamiluje se do někoho, kdo by ji za určitých okolností mohl bez větších problémů zabít, jenže ji víc trápí skutečnost, že je starší než ona. Celou knihu umí jen vzdychat nad tím, jak je krásný, dokonalý a úžasný. Jestli tohle není hloupé a povrchní, tak už nic. Celá kniha není o lásce, ale o naprostém teenagerském oblouznění.

Jako je pěkné, že tohle donutilo spoustu mladých ke čtení. Ale je to primitivní, stokrát viděná lovestory, která už v takhle banální podobě neobstojí ani v telenovelách. Prodává špatně zabalené sny, které většina lidí odloží někdy ve dvanácti letech. Urážka inteligentního člověka.

6

Hra o afektované zamilovanosti, ne o lásce. Na základce jsem taky jednu takhle miloval. Bohužel bydlela v domě bez balkonu. To byl tragický konec naší pečlivě budované třídní lásky. Žilo bylo... jedno obehnané, trapné klíše. Naivní, dětské, hloupé.

Chápu, že je to divadelní hra a děj musí být rychlejší než v románu, ale přijít na slavnost, ten den se osudově zamilovat, ještě tu noc se zasnout, druhý den se vzít a další den odpoledne zemřít mi přijde fakt tragické. Zápletky, která by dnes odpovídala nějakému lacinému seriálu. Navíc když *** byla vlastně ještě malá holka. Po smrti *** jsem úplně ztratil motivaci to dočíst a *** mi začal být odporný. Dětská láska přece není ukazatel životního štěstí ani dobrého rozhodnutí, tak nad čím se vlastně rozněžňovat?

7

Nevím, jestli je to tím, že jsem knihu četl až jako dospělý, ale hrozně mě nebavila. Navíc mě překvapilo, kolik násilí a smrti v příběhu bylo. Je to vlastně vůbec pro děti? Místo kouzelného dobrodružství jsem našel jednoho nafoukaného kluka, kterého zajímal hlavně on sám, několik dětí, kterým byli jejich rodiče tak trochu fuk, spoustu vraždění, zákeřnou a žárlivou vílu a prapodivně vykreslenou lásku.

Celkově ten vztah mezi *** a *** – vlastně nevím, co si o tom myslet. Já opravdu netuším, co si z té knížky vzít. Pro koho vlastně je? Dětem bych ji nečetl. A když už, tak jedině s rozbořením a diskuzí přiměřenou jejich věku.

8

Kniha, která stojí a padá s tím, jak moc mlátí čtenáře po hlavě kladivem. Ale mě fakt, že drogy berou i lidé pod osmnáct let a vydělávají si na ně prostitutky, zkrátka nešokuje, takže z efektu knihy moc nezbyvá. Čekal jsem něco víc než jen záznam výpovědi nějaké čtrnáctileté smažky. Jako literatura faktu nebo varování pro voly, u kterých by mohlo dojít ke chvilkovému zatmění mysli a následnému podlehnutí partě zfetovaných vrstevníků, je to určitě dobré. Ale absolutně v tom postrádám sebemenší náznak umění.

Jedna věc je čist příběh o mentálně odlehčené feťačce a druhá čist příběh, který napsala (nadiktovala) mentálně odlehčená feťačka. Je fascinující, kolik detailů si taková osoba, která je většinu času mimo, pamatuje a dokáže tak parádně zreprodukovat. Co feťák, to Hans Christian Andersen. Já jsem žádný tragický osud nezaznamenal. Hlavní hrdinka si všechno dobrovolně vybrala a šťastná byla jen zfetovaná. Ani na okamžik jsem neměl pocit, že trpí, dokonce s ní nehnuli ani mrtví kamarádi. Suma sumárum – jako reklama na drogy by tenhle literární skvost mohl zafungovat docela slušně.

9

Místy jsem si připadal, že čtu film s Oldřichem Novým v hlavní roli, místy mě to nebavilo vůbec. Absolutně nechápu, co je na tom kultovního. Začátek je slibný, připraví půdu pro depresivní příběh o konci světa a možném začátku nového, ale potom příběh ztratí na své zajímavosti. Čekal jsem knihu o ***ech, ne to, že se v celé knize berou jen jako taková okrajová záležitost. Po přečtení jsem si musel položit otázku, proč se vlastně knížka jmenuje ***, když se v ní *** téměř nevyskytují.

Celý děj je postavený hlavně na potřebě hlavního hrdiny opatřit si jídlo, bydlení a přátele. Všechno ostatní se utápí ve spoustě dlouhých monologů a filozofických úvah, které možná ukrývají pár myšlenek, rozhodně však knize nedávají potřebný spád a napětí. Styl psaní je navíc strašně nerovnoměrný a měl jsem pocit, že autor v půlce knihy překvapeně zjistil, jak obrovské téma se mu otevřelo, ale místo aby ho pořádně dokončil, vzal do zaječích a průměrné délko nechal svému osudu. S protagonistou jsem soucítit snad jen jednou – když prohlásil: „Věděl jsem v hloubi srdce, že to sám se sebou dlouho nevydržím.“

10

Potkají se homosexuální malíř, šovinistické prase, mladý narcis a plkají spolu o ničem. Ne, to není začátek anekdoty, ale můj pocit z první poloviny knihy. 190 stran plných nekonečně dlouhých a nudných konverzačních dialogů... Ze začátku jsem se alespoň snažil namlouvat si, že *** je komplexní postava, jenže mi to vydrželo sotva první kapitolu možná dvě, než jsem dospěl k názoru, že je naprostý idiot a zasloužil by tak maximálně pár facek.

Fakt nemusím neužitečně bohaté povaleče a bonvivány, kteří zkoumají svoje mládí a krásu, mudrují a filozofují a při tom předstírají inteligenci a vzdělání aforistickým vyjadřováním. Celé je to jedna velká ondulace vzduchu kolem sebe a parfémování vlastního krásného pevného zadku. Stejně tak je evidentní, že autor by se rád viděl v postavě ***, který o sobě neustále rád tvrdí, jaký je zkažený a rád slyší, když to o něm někdo říká, všechno mu vadí, vše kritizuje a neustále trouse bonmot za bonmotem.

Šokující faustovské téma je zde sice zajímavě pojato jako nápad, ale hlavní motiv se totálně utápí v množství balastu. Postrádám postupné chátrání ***y duše. Místo toho se dozvíme, jaké měl doma hudební nástroje, drahé kameny a gobelíny.

Ale poslední stránka byla dobrá.

11

Každá doba má své hrdiny. Kdysi se četl Neználek, nyní letí ***. Mě to ale nijak fanaticky neoslovilo. Dějová kostra je až neuvěřitelně primitivní a celé se to vyvíjí jako počítačová adventura s plněním různých úkolů.

Vyprávění je velice ploché, postavy jsou výrazně černobílé, jednají schematicky a naivně. Dostanou od autorky jisté vlastnosti, ještě bombasticky nafouknuté, a o pár stránek později se chovají jako někdo úplně jiný. Samotný způsob vyprávění je překotný, zásadní dějové zvraty se odehrají na několika málo řádcích. Nemohu se zbavit dojmu, že je to takový komiks bez obrázků. Magické pozlátko jen vytváří dobré maskování a vcelku stereotypní příběh hezky oplácává růžovou snovou vatou.

Ze série mám rozporuplné pocity. Na jednu stranu nalákala mnoho dětí zpět ke čtení, na druhou stranu je z uměleckého hlediska spíše tragická. Až když jsem si koupila kompletní dárkové balení, došla mi skutečná genialita autorky. Vzhledem k rozdílným tloušťkám jednotlivých dílů se jedná o univerzální sadu pro podkládání nábytku. Škoda, že nebyla přibalena vodováha.

Jdi k čertu, Jindřichu.

12

Snažila jsem se, nedočela jsem, nebavilo mě to a dodnes jsem nepochopila, čím je tahle kniha tak legendární. Pro děti nuda, pro dospělé taky. Je-li to opravdu míněno jako kniha pro děti od sedmi let, pak se autor lehce minul. To, že kolem ní lidé vedou hodinové rozhovory, rozebírají „co tím chtěl básník říci“ a hledají v ní skryté pravdy a moudrosti, naprosto chápu. Jen holt k těmto lidem nepatřím.

Podle autora jsou děti téměř dokonalé a skoro všichni dospělí idioti, kteří nic nechápou. Kdykoli jsem zahlédla něco, co alespoň trochu připomínalo krásnou myšlenku, autor to nějak zazdil. Kapitoly jsou plné nahodilých vět, které mi nedávaly smysl, hlavní postava je dost naivní a celá kniha na mě působí jako nudný, klišoidní blábol. Mám ráda večerní oblohu a hvězdy, ale s tímto příběhem tam někde nahoře posílání této knihy nevidím. Pocukrované hov*o – všichni uvádí, že to můžou číst několikrát a vždy v tom najdou něco nového. Ne, ne, NE! Blbost, která se snaží jen být zajímavá.

Technicky vzato je to souvislé a evidentně to z jakéhosi záhadného důvodu ovlivnilo spoustu lidí. Stále netuším proč. Přesto dávám dvě hvězdičky – audioknihu načel Viktor Preiss a od toho bych klidně snesla i tříhodinový přednes jízdního řádu Praha–Užhorod.

13

V dnešní době ničím výjimečná kniha, celé to působí, že byl autor placen od stránky, takže občas natahuje, jak jen to jde. Ale opravdu nepochopím, co ho vedlo k tomu, aby napsal tak hloupě překombinovaný konec, že by na něj neměl ani Jára Cimrman! Místo toho, abych si v posledních 50 stránkách vychutnával konec, jsem se musel smát a pochopil jsem, kde asi brali autoři Smoljak-Svěrák inspiraci, při psaní Vichru z hor.

Pokud nechcete číst knihu proto, abyste se dozvěděli, jak to dopadne, ale pro čtení samo, tenhle autor je přesně pro vás.

Možná, že kvůli několikanásobnému zhlédnutí filmu *** a notování si písňě zmiňující tento slavný román, jsem byla tak utvrzená v tom, jaký je *** skvělý a oslňující hrdina, že jsem dočista zapoměla na fakt, že mu po celou knihu je pouhých deset let. Nicméně to by mu nemělo bránit v tom být hlavní postavou, která vezme osud do vlastních rukou a navzdory všem překážkám si vydobude svůj šťastný konec. Ale ejhle – on sice potká mnoho překážek, ovšem tak nějak se přes ně dostane ne díky sobě, ale takřka vždy ho zachrání někdo jiný. Zkrátka jsem měla pocit, že hlavními postavami byli pomalu všichni ostatní.

